

Paragraf intervju

Razgovarali smo sa

g-đom Mimicom Mitić, URIKS udruženje

1. Imajući u vidu u javnosti izraženo nezadovoljstvo računovođa ali i strukovnih udruženja, kao i to da je sednica na kojoj će biti razmatran Predlog zakona o računovodstvu zakazana za 2. oktobar 2019. godine, na koje nedostatke biste ukazali stručnoj javnosti u ovom momentu?

Kratak rok koji je ostavljen za javnu raspravu, te činjenica da je javna rasprava organizovana u vreme godišnjih odmora stvorila je veliko nezadovoljstvo računovođa i drugih lica koja su imala interes da učestvuju u javnoj raspravi.

Uvođenje napomena za mikro pravna lica čini dodatni posao za računovodstvene agencije čiji su klijenti uglavnom preduzetnici, mikro i mala pravna lica. Same napomene su predviđene direktivama EU, međutim skraćivanje roka za dostavljanje finansijskih izveštaja na 31.03. umesto dosadašnjeg 30.06. dovešće do toga da će se posao odrađivati tako samo da se izvrši u zadatom roku što nikako ne doprinosi kvalitetnijem finansijskom izveštavanju.

E-fakture bi trebalo da budu mogućnost, a ne obaveznost. Za mikro pravna lica i preduzetnike ovo će biti dodatni finansijski trošak. Utvrđenim Predlogom zakona o računovodstvu nisu uzete u obzir situacije u kojim ne mogu biti izdate e-fakture; to je u slučaju izvoza ili uvoza dobara, građevinskih situacija, ot-

premnicama i drugih dokumenata na kojima se zahteva overa od strane više lica. U navedenim situacijama zakomplikovaće se interna organizacija dokumenata.

2. Da li mislite da je povređeno ustavno pravo drugih učesnika na tržištu edukacije i kontinuiranog profesionalnog usavršavanja, poput obrazovnih ustanova-ekonomskih fakulteta, komora i drugih obrazovnih institucija?

Ovde je povređeno pravo slobode preduzetništva. Davanje prednosti jednoj organizaciji da se bavi poslovanjem edukacije svakako neće uticati na poboljšanje kvaliteta rada i stručnosti računovođa. U tom smislu, ukoliko bi i trebalo da postoji jedna organizacija koja bi se bavila edukacijom i licenciranjem računovođa, onda bi to trebalo da bude novoosnovana agencija sa jasno definisanim obavezama i pravima. Takav jedan primer je Agencija za licenciranje stečajnih upravnika koja kao takva vrši edukaciju, izdavanje licenci i kontrolu rada stečajnih upravnika. Tako organizovana agencija ili drugi oblik državne institucije ne ograničava stečajne upravnike u pogledu načina sticanja znanja potrebnog za obavljanje delatnosti.

Takođe, napomenula bih da je krajnje neprofesionalno i neozbiljno što se Predlogom zakona zanemaruje nečije dugogodišnje iskustvo ili zvanje stečeno u priznatim obrazovnim ustanovama.

- 3.** Da li smatrate da će usvajanjem ovog predloga zakona biti stvoren monopol i da li planirate obraćanje Komisiji za zaštitu konkurencije?

Kako trenutno u Srbiji postoji samo jedna organizacija koja organizuje program sticanja zvanja za računovođe, smatram da će ista imati monopolistički položaj na tržištu Srbije. Troškovi sticanja zvanja i edukacije su svakako visoki, te razmatranje sticanja zvanja izvan R. Srbije verovatno neće biti opcija za koju će se računovođe moći opredeliti.

Naš cilj u URIKS je poboljšanje kvaliteta usluga i saradnja sa relevantnim institucijama i drugim učesnicima na tržištu. Kako predložene izmene zakona očigledno nepovoljno utiču na poslovnu klimu u Srbiji, mi ćemo se obratiti i Komisiji za zaštitu konkurencije i drugim relevantnim institucijama u cilju zaštite svojih prava i stvaranja povoljnijeg statusa na tržištu.

- 4.** Ustav Republike Srbije (čl. 83. i 84) predviđa slobodu preduzetništva, i zabranjuje ograničenja ove slobode, osim ako se to čini zakonom, radi zaštite zdravlja ljudi, životne sredine i prirodnih bogatstava i radi bezbednosti Republike Srbije. Ustanovljava se jednakost pravnog položaja na tržištu i zabranjuju akti kojima se, suprotno zakonu, ograničava slobodna konkurencija, stvaranjem ili zloupotrebom monopolskog ili dominantnog položaja. Da li je po Vašem mišljenju Predlog zakona o računovodstvu u skladu sa ovom zabranom iz Ustava?

Obaveznost licenciranja računovođa u agencijama u odnosu na računovođe zaposlene u privrednim društvima predstavlja diskriminaciju. Kako smo mi u URIKS-u svi računovođe, a ovo je više pitanje pravne prirode, smatram da nisam kompetentna da dam odgovor na isto. Svakako, mi u URIKS-u razmatramo ocenu ustavnosti pojedinih zakonskih odredbi ali o tome možemo detaljnije razgovarati ukoliko se Predlog zakona usvoji.

- 5.** Savez računovođa je osnovan kao neprofitno i nedobitno udruženje, a Predlogom zakona im se poverava ovlašćenje za licenciranje preko 8.000 računovođa u Republici Srbiji. Takođe, navedeno udruženje je i osnivač privrednog društva (84%) koje obavlja poslove edukacije računovođa, a što će dovesti do toga da udruženje ostvari velike prihode. Da li se time povređuju norme Zakona o udruženjima, a pre svega član 37, koji propisuje niz uslova za udruženje koje želi da obavlja privrednu delatnost i da na taj način stiče dobit?

Naše udruženje je zauzelo čvrst stav da licenciranje nije u skladu sa tržišnim principima i da u krajnjem slučaju može da bude dobrovoljno, ali ne obavezno.

Što se tiče povrede normi Zakona o udruženjima, to bi se lako moglo utvrditi uvidom u iskazane prihode od članarine i tržišne prihode u bilansu uspeha SRRS-a.

- 6.** Čl. 16-18. Predloga zakona o računovodstvu je utvrđeno da se profesionalna zvanja u oblasti računovodstva ili revizije stiču kod profesionalne organizacije članice Međunarodne federacije računovođa. Nije precizirano da li navedena profesionalna organizacija mora da bude registrovana u Republici Srbiji. Da li to znači da će na teritoriji Republike Srbije ovu delatnost licenciranja računovođa moći da vrše i organizacije iz drugih država (a koje su članice Međunarodne federacije računovođa) jer se u Predlogu zakona ne navodi precizno?

Čitajući obrazloženje Predloga zakona dolazi se do zaključka da će se priznavati profesionalna zvanja od svih članica IFAC jer se navodi da nije poznat broj stečenih zvanja van Srbije. U istom obrazloženju se navodi da nije poznat ni broj stečenih zvanja koja će biti priznata u skladu sa Zakonom što je takođe dovelo do nezadovoljstva kod računovođa. U istom obrazloženju se navodi da su troškovi (iako nisu kvantifikovani) neznatni u odnosu na poboljšanje kvaliteta FI.

- 7.** Predlogom zakona o računovodstvu predviđen je jedinstven rok za dostavljanje finansijskih izveštaja APR-u, kako za finansijske izveštaje tako i za statističke, i to do kraja marta, odnosno do kraja aprila za konsolidovane FI. Kako će ovo po Vama uticati na obveznike sastavljanja finansijskih izveštaja? Smatrate li da je ova odredba povoljnija u odnosu na trenutno važeću kojom je propisan rok za dostavljanje FI do kraja juna, odnosno do kraja februara meseca, za statističke svrhe?

Jedinstven rok je bolje rešenje ali smatramo da je prekratak s obzirom da se za mikro pravna lica uvode Napomene i s obzirom na to da prelazak preduzetnika na dvojno knjigovodstvo i njihovo razvrstavanje po veličini. Naš predlog je bio da rok bude 30.04. za redovne FI.

- 8.** U vezi sa prethodnim pitanjem, izuzetak je predviđen za obveznike revizije koji revizorski izveštaj mogu dostaviti do kraja juna, odnosno do kraja jula meseca za konsolidovane FI. Da li će ovo i na koji način uticati na kvalitet finansijskog izveštavanja?

Ovakvo rešenje je postojalo i ranije i naše razmišljanje je da u slučaju primedbi revizije treba da bude moguća izmena finansijskog izveštaja uz dostavljanje mišljenja revizije. S obzirom da su obveznici srednja i velika pravna lica i da su kriterijumi izmenjeni pa je sada manje srednjih pravnih lica, smatramo da ovo neće drastično uticati na kvalitet finansijskih izveštaja.

- 9.** Predlogom zakona o računovodstvu, nije predviđeno da se uz FI dostavljaju odluke o raspodeli dobiti/pokriću gubitka, kao ni izjave da te odluke nisu donete. Da li mislite da će ova novina olakšati radnje u vezi sa registracijom finansijskih izveštaja?

Da, ali ne drastično. Navedene odluke su propisane Zakonom o privrednim društvima te iste svakako moraju biti sprovedene.

- 10.** Da li mislite da će predložene odredbe o razvrstavanju kojima se povećava opseg za srednja pravna lica uticati na povećanje broja obveznika revizije i da će se na taj način po Vašem mišljenju poboljšati kvalitet finansijskog izveštavanja?

Pretpostavka je da će se povećati broj obveznika revizije. Ukoliko uzmemo u obzir činjenicu da zakon ne predviđa licenciranje računovođa koji rade u srednjim i velikim pravnim licima, verujem da će revidiranje finansijskih izveštaja doprineti poboljšanju kvaliteta istih. Ovo govorim u svetlu toga da zakonodavac smatra da licenciranje doprinosi poboljšanju kvaliteta finansijskog izveštavanja.

- 11.** Predlogom zakona o računovodstvu predviđene su tzv. male grupe pravnih lica koje su oslobođene obaveze konsolidovanja. Da li mislite da je ovo povoljnije rešenje u odnosu na trenutno propisano?

Naš stav je da ovo jeste dobro rešenje u odnosu na trenutno.

- 12.** Predlogom zakona o računovodstvu predviđa se obavezno definisanje "identifikacione oznake" internim aktom obveznika. Da li će po Vama ova odredba razjasniti dosadašnje dileme u vezi sa izdavanjem (pečatiranje, potpis) i utvrđivanjem validnosti računovodstvenih isprava od strane lica koja su zadužena za proveru verodostojnosti i knjiženje isprava?

Uvođenje identifikacione oznake je dobar predlog s tim što se moraju i drugi propisi uskladiti (na primer kod sudskih postupaka). Ovom pitanju se mora posvetiti posebna pažnja. Što se tiče računovođe on bi trebalo da bude odgovoran za tačnost knjiženja poslovnih promena, za proveru verodostojnosti isprava bi bilo određeno odgovorno lice u pravnom licu, a ukoliko nije određeno odgovornost snosi zakonski zastupnik.

13. Predlogom zakona o računovodstvu dozvoljeno je mikro i malim pravnim licima da mogu da primenjuju pune MRS/MSFI, odnosno MSFI za MSP, što nije dozvoljeno trenutno važećim Zakonom o računovodstvu. Da li mislite da će ovo olakšati vođenje poslovnih knjiga mikro i malih pravnih lica i unaprediti finansijsko izveštavanje?

Da, ali samo kod onih pravnih lica koja imaju obavezu konsolidacije ili su zavisno lice pravnog lica koje primenjuje pune MRS/MSFI, odnosno MSFI za MSP.

14. Predlogom zakona o računovodstvu uvodi se obaveza sastavljanja Napomena uz finansijske izveštaje za sva pravna lica (osim za preduzetnike i druga pravna lica razvrstana u mikro pravna lica), dok je trenutno važećim Zakonom o računovodstvu ta obaveza predviđena samo za one koji primenjuju pune MRS/MSFI i MSFI za MSP. Po Vašem mišljenju, kako će ova nova obaveza uticati na obveznike i u kojoj meri će uticati na kvalitet finansijskog izveštavanja i razumevanje od strane eksternih korisnika FI?

Napomene uz finansijske izveštaje su predviđene direktivama EU. Jedan od naših predloga je da se napravi obrazac Napomena za mikro pravna lica koji će se koristiti. Već je rečeno da smatramo da će Napomene povećati obim posla naročito u računovodstvenim agencijama. Odgovor na ovo pitanje bi bilo pitanje ko je korisnik Napomena za mikro pravna lica?

Finansijske institucije, banke i potencijalni investitori svakako dobijaju sve podatke o poslovanju pravnog lica na zahtev.

15. Predlogom zakona o računovodstvu predviđeno je i nekoliko dodatnih izveštaja u odnosu na trenutno važeći Zakon o računovodstvu, kao što je Izveštaj o poslovanju (dodatno za srednja pravna lica), Izveštaj o korporativnom upravljanju za javna društva, nefinansijsko izveštavanje za velika pravna lica koja su društva od javnog interesa i koja na datum bilansa prelaze kriterijum prosečnog broja od 500 zaposlenih tokom poslovne godine, Izveštaj o plaćanjima vlada-

ma za društva od javnog interesa koja posluju u ekstraktivnoj industriji ili seči primarnih šuma. Da li mislite da će ovi dodatni izveštaji uticati na bolje razumevanje finansijskih izveštaja, a samim tim i na kvalitet finansijskog izveštavanja i u kojoj meri?

Ovde treba proceniti odnos troškova i koristi od dobijenih informacija. Smatramo da će zainteresovane strane za investicije već naći način da dobiju potrebne podatke od pravnih lica.

16. Predlog zakona o računovodstvu predviđa da pravna lica i preduzetnici koji žele da se profesionalno bave pružanjem računovodstvenih usluga treba da budu upisani u javni Registar pružalaca računovodstvenih usluga koji će voditi APR, dok će se zahtev podnositi Komori ovlašćenih revizora. Jedan od uslova za registraciju je i da najmanje jedno lice bude stalno zaposleno u pravnom licu, i da to lice ili preduzetnik ispunjava uslov da ima profesionalno zvanje iz oblasti računovodstva ili revizije stečeno kod članice Međunarodne federacije računovođa (IFAC), kao i da osnivač, odnosno vlasnik, kao i član organa upravljanja pravnog lica ne bude krivično osuđivan.

Na koji način će po Vama navedeno uticati na kvalitet pružanja računovodstvenih usluga i da li će unaprediti kvalitet finansijskog izveštavanja, odnosno da li je, po Vašem mišljenju, bilo boljih zakonskih rešenja kada je reč o unapređivanju profesionalnosti rada računovođa?

Smatramo da će se ovo svesti na zadovoljenje forme dobijanja zvanja, što nije cilj. Postavlja se pitanje i da li računovođe iz agencija treba da polažu ispite iz poznavanja MRS i MSFI koje u svojoj praksi možda neće uopšte koristiti ako su im klijenti mala i mikro pravna lica. Ovim članom Predloga zakona se u nepovoljan položaj stavljaju računovodstvene agencije u odnosu na računovođe u firmama što je vid diskriminacije. U samom obrazloženju nacрта piše da je izvršena delimična usklađenost sa Direktivama EU.

Takođe, starije kolege sa velikim iskustvom a bez licence najavljuju promenu zanimanja ukoliko bi mo-

rali polagati ispite. Jedna od mogućih posledica može biti da se smanji broj agencija sa većim brojem klijenata što svakako ne poboljšava kvalitet struke pa ni samih FI. Mi smo stava da će efekat biti suprotan od nameravanog.

Smatramo da je bilo boljih zakonskih rešenja ali naš predlog nećemo iznositi za sada.

17. U Predlogu zakona o računovodstvu i Predlogu zakona o reviziji napravljena je krupna razlika u tretmanu dve srodne kategorije lica-računovođa i revizora, barem kada je reč o dobijanju licence za obavljanje tih delatnosti i njenom kasnijem obnavljanju (edukacija). Naime, Republika Srbija je zakonom osnovala Komoru ovlašćenih revizora, a kao javna ovlašćenja, između ostalog i prenela ovlašćenje za donošenje i sprovođenje programa ispita za sticanje zvanja ovlašćeni revizor, organizacije ispita za sticanje zvanja i izdavanja sertifikata, ali i za donošenje programa kontinuiranog profesionalnog usavršavanja i organizacije stručnog usavršavanja licenciranih ovlašćenih revizora.

Kada je reč o računovođama i njihovom licenciranju u Predlogu zakona nijedna od navedenih javnih ovlašćenja nije prenet na bilo kakvo strukovno telo lica koja se bave računovodstvom (kontinuirana edukacija, ispiti).

Da li mislite da su na taj način u nepovoljnijem položaju računovođe od revizora, odnosno da li je ipak trebalo zakonom formirati komoru računovođa i preneti joj navedena javna ovlašćenja?

Da, postoji nesigurnost kod računovođa u pogledu uslova i cena za sticanje zvanja. Mišljenja smo da se treba podići kvalitet struke ali ne na predložen način. Licenciranje računovođa nije u skladu sa direktivama EU. U našem udruženju vlada mišljenje da je dobro da postoji komora računovođa koja će biti u funkciji računovođa i struke.

18. Prema Vašem tumačenju Predloga zakona ko donosi i sprovodi program ispita za sticanje zvanja ovlašćeni računovođa i koje lice/institucija donosi program kontinuiranog profesionalnog usavršavanja i organizuje stručno usavršavanje licenciranih ovlašćenih računovođa?

Iz obrazloženja Predloga zakona se može zaključiti da je to članica Međunarodne računovodstvene organizacije, ali zakonodavac nije naveo da li će i kojim podzakonskim aktom ovo pitanje biti detaljnije uređeno.

19. S obzirom na to da u najrazvijenijim zemljama nije propisana obaveza posedovanja profesionalnog zvanja iz oblasti računovodstva ili revizije stečenog kod članice Međunarodne federacije računovođa (IFAC), šta mislite da je tačno bila namera zakonodavca da predloži navedenu obavezu?

Možemo da pretpostavimo da je u pitanju loša procena da će doći do poboljšanja poverenja stranih investitora u finansijske izveštaje i poboljšanje rejtinga Srbije u međunarodnom finansijskom sistemu.

